

## Skrivelse 2025

Gemensam färdriktning för entreprenörskap i Sverige

## Gemensam färdriktning för entreprenörskap i Sverige

- Underlag till policyförslag gällande entreprenörskap och företagande

Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande (MSV-KLL) har, genom arbetsgruppen Entreprenörskap, identifierat ett behov av att lyfta kunskapsområdet entreprenörskap och företagande på en strategisk policynivå. I detta dokument presenteras rekommendationer och nödvändiga åtgärder som tillsammans bidrar till att stärka en tydlig och sammanhållen strategi för entreprenörskap och företagande i Sverige, som idag befinner sig i gränslandet mellan flera politikområden. Förslagen syftar till att främja en nationell infrastruktur för entreprenörskap och företagande som ett led i att skapa förutsättningar för en dynamisk och anpassningsbar arbetsmarknad i en tid av förändring, samt bidra till en stärkt kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Förslagen bygger på omfattande erfarenheter och kunskapsunderlag från flera nationella aktörer, från OECD/EU-kommissionens pågående initiativ *Youth Entrepreneurship Policy Academy*, och flera genomförda aktiviteter<sup>1</sup> under 2024. Tillsammans har dessa bidragit till ökad förståelse om entreprenörskap i relation till kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Slutsatser och resultat från ovanstående visar på behovet av att skapa en gemensam och sammanhållen färdriktning för att säkerställa en effektiv utveckling av entreprenörskap och företagande i Sverige. Dagens fragmentariska styrsignaler, där olika myndigheter får delade uppdrag utan gemensamma målsättningar, gör det svårt att uppnå samstämmighet och långsiktighet i arbetet. När de politiska prioriteringarna är utspridda över flera områden och saknar en övergripande målsättning och vision, blir det utmanande att både utveckla och implementera effektiva strategier samt åtgärder som fullt ut främjar entreprenörskap och företagande i Sverige. Genom att utveckla en gemensam nationell infrastruktur för entreprenörskap och företagande kan vi bidra till att skapa sysselsättning och en väl fungerande kompetensförsörjning.

Arbetsgruppen som har arbetat fram detta underlag består av representanter från Tillväxtverket och Skolverket.

### 1. Bakgrund

Sverige befinner sig i en utdragen lågkonjunktur. Under fjärde kvartalet 2024 uppgick arbetslösheten till 8,4 procent, vilket är en ökning med 0,4 procentenheter på årsbasis. Även ungdomsarbetslösheten ökade tydligt under 2024 till 23,6 % vilket är nästan på samma höga nivå som under pandemin.<sup>2</sup> Färska statistik från Bolagsverket visar att nyföretagandet i Sverige har sjunkit till den lägsta nivån sedan finanskrisen 2009. Under 2024 registrerades endast 57 400 nya företag, en minskning med 27 procent jämfört med rekordåret 2021. Samtidigt ökar konkurserna. Under 2024 har 10 762 företag med 26 829 anställda gått i konkurs, vilket är en ökning med hela 21 procent av antalet företagskonkurser och en ökning med 30 procent av antalet berörda anställda jämfört med 2023. I december 2024 gick 989 företag i konkurs, en ökning med 8 procent jämfört med december 2023. Antalet konkurser under 2024 är det högsta sedan 1996.<sup>3</sup>

1 Den 13 juni 2024 genomförde arbetsgruppen Entreprenörskap en workshop inom ramen för EU/OECD-projektet Youth Entrepreneurship Policy Academy, den tredje i en workshopserie som startade 2023. Målgruppen för workshopen var aktörer inom det nationella ekosystemet som arbetar med ungas entreprenörskap och företagande. Den 18 september 2024 genomfördes ett webinarium, i samverkan med OECD och forskare från Handelshögskolan i Stockholm och University in Osijek, med fokus på sambandet mellan entreprenörskap och kompetensförsörjning och livslångt lärande. Den 9 december 2024 genomförde arbetsgruppen, i samarbete med Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, en workshop med syftet att erhålla input från relevanta externa aktörer till underlag till policyförslag gällande entreprenörskap och företagande

2 [Arbetslösheten fortsatt hög - regeringen skärper kraven på arbetssökande - Regeringen.se](#)

3 Antalet konkurser under 2024 historiskt högt - Tillväxtanalys

Med en växande arbetslöshet, ett ökande antal konkurser och ett kraftigt minskat nyföretagande, avtar Sveriges förmåga att förnya sig och stärka sin konkurrenskraft. En sådan utveckling kräver att vi måste maximera användningen av alla tillgängliga resurser i Sverige. Här har entreprenörskap en avgörande roll för att göra eget företagande till ett lika naturligt karriärval som anställning. Utbildningssystemet och ekosystemet för entreprenörskap behöver utvecklas så att nya och hållbara företag skapas, växer och bidrar till att stärka Sveriges position i ett ekonomiskt läge präglad av stigande kostnader, hög inflation och låg tillväxt.

Entreprenörskap är en drivkraft för innovation och jobbtillväxt och spelar en central roll i ekonomin. En politik som främjar entreprenörskap kan även bidra till att uppnå andra mål, såsom social inkludering och arbetsmarknadsanknytning, vilka är viktiga för individens möjligheter till livslångt lärande, personlig utveckling och delaktighet i samhället. OECD lyfter fram vikten av att ge alla individer, oavsett personliga förmågor, kön, ålder eller bakgrund, möjlighet att utveckla sin entreprenöriella potential. För att detta ska vara möjligt behöver regeringar vidta riktade åtgärder för att ta vara på entreprenörspotentialen hos grupper som idag är underrepresenterade i entreprenörskap, såsom kvinnor, utrikes födda, ungdomar, äldre, arbetslösa eller personer med funktionsnedsättningar. Detta innefattar att motverka negativa attityder, sänka trösklar genom regelförenkling och förbättra tillgången till stöd och resurser för entreprenörskap.<sup>4</sup>

Entreprenörskompetens är en av EU:s åtta nyckelkompetenser<sup>5</sup> och ger en omställningskompetens och förmåga att hantera osäkerhet och utmaningar. Entreprenörskap stärker därigenom individens möjligheter till livslångt lärande. Företagande, som en form av entreprenörskap, är en viktig del av etablering och bidrar till inkludering, sysselsättning och kompetensförsörjning dels direkt genom eget företagande dels indirekt genom växande företag som anställer.

Enligt *Global Innovation Index 2024* är Sverige ett av världens mest innovativa länder, på andra plats efter Schweiz.<sup>6</sup> Regeringen har målsättningen att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och överlämnade i december 2024 propositionen "*Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta*" gällande forsknings- och innovationspolitik för år 2025–2028. Här nämns entreprenörskap som en viktig faktor i flera hänseenden.<sup>7</sup> Sveriges fortsatta framgång som ett innovationsland bygger på vår förmåga att ta vara på och utveckla människor som kan driva förändring och förbättring samt skapa värde - oavsett om det sker genom nyföretagande eller genom anställning i befintliga verksamheter. I Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät "*Kompetensförsörjning – var god dröj*" framgår att arbetsgivarna värdesätter förmågor som exempelvis engagemang, ansvarstagande, initiativförmåga och flexibilitet allt högre, men att den näst vanligaste orsaken till rekryteringsproblem är att hitta personer med just dessa förmågor.<sup>8</sup> Entreprenörskap är därför centralt för Sveriges konkurrenskraft, där människor identifierar möjligheter, tar initiativ och omvandlar idéer till värdeskapande lösningar - oavsett om de verkar som egen företagare eller som anställd.

Vad entreprenörskap *de facto* är och dess betydelse för ekonomin har varit föremål för diskussion inom olika forskningsfält under lång tid, vilket har lett till att olika definitioner accepteras samexistera. I entreprenörskapsforskningen definieras entreprenörskap bland annat som den process genom vilken ny ekonomisk aktivitet skapas (Davidsson, 2015;

4 Inclusive Entrepreneurship Policy Country Assessment Notes: Sweden. Draft 2025.

5 Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande Text av betydelse för EES.

6 [Global Innovation Index 2024](#)

7 [Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta](#)

8 [Rekryteringsenkäten 2023/2024](#)

Wiklund et al., 2011). Entreprenören har alltid haft en central position i forskningsagendan för denna process, och i forskningens tidiga skeden var uppmärksamheten inom entreprenörskapsfältet särskilt riktad på de egenskaper som skiljer dem som skapar nya organisationer från de som inte gör det (Gartner, 1988).

För att ha entreprenörskap måste det dock först finnas möjligheter. Därför innebär forskning om individer enbart, utan att beakta egenskaperna hos de möjligheter de följer, att man bortser från de varierande egenskaperna hos möjligheterna (Shane & Venkataraman, 2000) och deras interaktion med individer.

Följaktligen är både möjligheter och individer centrala för entreprenörskap, och idag råder det bred enighet om att kopplingen mellan individer och möjligheter utgör grunden för den entreprenöriella processen.

Arbetsgruppen Entreprenörskap utgår från följande definition av entreprenörskap:

*"Entreprenörskap är när man agerar på möjligheter och idéer och omvandlar dem till värden för andra. Värdet som skapas kan vara finansiellt, kulturellt eller socialt"*<sup>9</sup>

## 2. Nuläge och utmaningar för entreprenörskap

Sveriges entreprenörskapslandskap står inför flera strukturella utmaningar som försvårar både kompetensförsörjning och ekonomisk utveckling. Det svenska utbildningssystemet saknar en sammanhållen och uppdaterad strategi för att främja entreprenörskap, vilket resulterar i att unga inte får tillräcklig förberedelse för att möta den framtida arbetsmarknaden. Vägledning och attityder till entreprenörskap är fortfarande starkt präglade av traditionella karriärvägar, vilket gör det svårt att navigera mot nya och snabbt föränderliga yrkesroller och försörjningsformer som anställning, företagande och studier. Samtidigt präglas myndigheternas arbete med entreprenörskap av fragmentariska strukturer och oklara ansvarsområden, vilket leder till ineffektiv samverkan och resursanvändning. Eftersom flera myndigheter har uppdrag att främja entreprenörskap med olika mål, är ansvaret spritt över flera politikområden. Detta understryker behovet av en sammanhållen strategi och en breddad och formaliserad samverkan mellan olika politikområden och myndigheter.

En otydlig terminologi för entreprenörskap, tillsammans med en föråldrad syn på kompetensförsörjning som fokuserar på kvantitativ matchning i stället för att kartlägga individers entreprenöriella förmågor, gör det svårt att ge stöd till personer som vill försörja sig genom eget företagande. Detta drabbar särskilt grupper som står långt ifrån reguljär anställning.

Näringspolitikens roll är viktig för att främja entreprenörskap och företagande genom olika åtgärder och incitament. Innovationspolitiken är avgörande för att underlätta tillgången till innovationsresurser och nätverk. Arbetsmarknadspolitikens spelar en central roll i att främja flexibla anställningsformer och möjliggöra kombinationen av entreprenörskap och andra arbetsåtaganden. Utbildningspolitiken har en betydande roll i att integrera entreprenörskap i samtliga skolformer samt skapa fler utbildningsmöjligheter och kompetensutveckling inom entreprenörskap och företagande. Jämställdhetspolitiken är avgörande för att identifiera och minska strukturella hinder såsom diskriminering samt skapa en inkluderande miljö för

<sup>9</sup> Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van den Brande, G. 2016. EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Luxembourg: Publication Office of the European Union. <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101581/lfn27939enn.pdf>.

företagande. Finanspolitiken spelar en central roll för att undanröja institutionella hinder och skapa bättre infrastrukturella förutsättningar för entreprenörskap och företagande.

Eftersom entreprenörskap och företagande ligger i gränslandet mellan dessa politikområden vore det rimligt att utnyttja synergier mellan myndigheternas olika insatser för att främja sysselsättning i bred bemärkelse.

### 3. Rekommendationer

För att säkerställa en effektiv utveckling av entreprenörskap och företagande i Sverige krävs en gemensam färdriktning, då dagens fragmentariska styrsignaler skapar utmaningar i att uppnå samstämmighet och långsiktighet. Entreprenörskap är en väsentlig drivkraft för samhällsutvecklingen och en motor för ekonomisk tillväxt och stärkt konkurrenskraft. MSV-KLL har därför tagit fram följande rekommendation:

#### **Stärkt entreprenörskap på policynivå**

Det finns ett behov att stärka samverkan inom entreprenörskapsområdet genom att utveckla en gemensam politiköverskridande färdriktning eller strategi för entreprenörskap i Sverige.

Centrala delar av denna färdriktning är:

- **Gemensam målsättning oberoende av politikområde**  
För att uppnå samstämmighet i arbetet med entreprenörskap behöver alla relevanta myndigheter och aktörer samarbeta under gemensamma mål. Detta kräver en strategisk, politiköverskridande färdriktning, som tydligt definierar målsättningar för entreprenörskap.  
Detta skulle bidra till mer effektiva och träffsäkra insatser för målgrupperna, vilket även möjliggör bättre hantering av förändrade behov och förutsättningar.
- **Uppdaterad strategi om entreprenörskap i skolväsendet**  
Den gällande strategin, Entreprenörskap i utbildningsområdet<sup>10</sup> beslutades 2009 och behöver därför uppdateras i linje med samhällsutvecklingen. Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien har till Utbildningsdepartementet under 2022 inkommit med en rapport med inspel till en ny strategi för entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan<sup>11</sup>.
- **Ökad samsyn kring entreprenörskapets betydelse för ekonomin och individer**  
För att underlätta ett sektorövergripande samarbete är det avgörande att skapa en gemensam förståelse för entreprenörskapets betydelse för både ekonomin och individer. En klar definition av entreprenörskap behöver fastställas. Detta skapar förutsättningar för ett effektivt samarbete mellan departement, myndigheter, utbildningsinstitutioner, företag och civilsamhällesaktörer, med syfte att utveckla och implementera strategier och handlingsplaner med konkreta åtgärder.

10

<https://www.orebro.se/download/18.2bea29ad1590bf258c52a28/1484207075284/Strategi+f%C3%B6r+entrepren%C3%B6rskap+inom+utbildningsomr%C3%A5det.pdf>

11 Rapport: Vi utbildar för framtiden nu